

ประวัติของอนุพุพิกถา

ผู้ที่ได้บรรลุธรรมท่านแรกจากการฟังอนุพุพิกถาและอริยสัจ ๔ คือ ยสกุณบุตร ซึ่งเป็นบุตรของเศรษฐีเมืองพาราณสี ท่านฟังอนุพุพิกถาซึ่งเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงเป็นครั้งแรกแก่ฆราวาส เมื่อยสะได้ฟังอนุพุพิกถา และอริยสัจ ๔ แล้ว ก็สำเร็จเป็นพระโสดาบัน เมื่อบิดาท่านติดตามมาเพื่อหาลูกชาย พระพุทธเจ้าทรงใช้อำนาจฤทธิ์บังมิให้เห็นบุตรของตน โดยให้พั่งธรรมที่พระองค์ทรงแสดงเสียก่อน เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงอนุพุพิกถาจบลงแล้ว ทรงแสดงอริยสัจ ๔ แก่บิดาของยสะ และ ยสะได้ฟังอนุพุพิกถา พร้อมด้วยอริยสัจ ๔ ครั้งที่ ๒ ก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่เป็นฆราวาส ส่วนบิดาของท่านก็ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบัน หลังจากนั้น ยสะก็ทูลขออุปสมบท พระองค์ก็ทรงให้ยสะอุปสมบท ด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทา

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จไปยังบ้านของพระยสะ พระองค์ก็ทรงแสดงอนุพุพิกถาแก่มารดาและภรรยาเก่าของพระยสะ จบลงด้วยอริยสัจ ๔ หนึงทั้ง ๒ นั้น ก็ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันแล้วประกาศตนถึงพระรัตนตรัย เป็นหนึงคู่แรกในพระพุทธศาสนาที่ถึงพระรัตนตรัย ส่วนชายคนแรกที่ประกาศตนถึงพระรัตนตรัยคือ บิดาของพระยสะ

คำอธิฐานจิต (เวลาทำบุญ อธิฐาน ตามนี้)

๑. อธิฐานตามใจปรารถนา (ให้อยู่ในศีลธรรม)
๒. เพื่อให้คนเข้าใจ อนุพุพิกถาซึ่งเป็นธรรมที่พร้อมรับอริยสัจ ๔
๓. เพื่อให้คนเข้าใจ อริยสัจ ๔ เพื่อเป็น อริยบุคคลเบื้องต้น
๔. เพื่อให้คนเข้าใจ มรรค ๘ และมีความเข้าใจในสติปัฏฐาน ๔ เพื่อละสังโยชน์เบื้องสูง เป็นอริยบุคคลเบื้องสูง
๕. เพื่อให้คนที่เป็นอริยบุคคลเบื้องต้นนั้น นำเอาความรู้นี้ไปเผยแผ่ต่อไป เพื่อความยั่งยืนของพระพุทธศาสนา

เนื่องในโอกาส พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และครบรอบ ๒๖๐๐ ปี แห่งการแสดงธรรมโปรดฆราวาสให้บรรลุอรหันต์ รวมทั้งเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา และเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา จึงเป็นมหากุศลที่ทุกท่านจะได้ร่วมทำบุญสร้าง พุทธสถานแห่งการเรียนรู้ และปฏิบัติธรรม โดยนำเอาหลักธรรม อนุพุพิกถา อริยสัจ ๔ และมรรค ๘ มาเป็นหลักในการเผยแผ่

ขอเชิญร่วมทำบุญได้ที่

- ธนาคารกรุงไทย สาขาซอยศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อบัญชี “โครงการ อรหันต์ ลานโพธิ์”
เลขที่บัญชี 981-0-61214-1 หรือติดต่อได้ที่
● ที่ทำการปกครอง จังหวัดฉะเชิงเทรา
กลุ่มงานการเงินและบัญชี ศาลากลางชั้น ๓
โทร. 038-814248, 038-511651
- วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ (วัดเมือง) จังหวัดฉะเชิงเทรา
พระแดนรบ กิตติรักโข
โทร. 038-515142, 081-6360072
- วัดพระธาตุศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
โทร. 053-341664

โครงการ

“อรหันต์ ลานโพธิ์”

พุทธสถานแห่งการเรียนรู้พระสังฆธรรมสูงสุดของพระพุทธเจ้า

โดยการจาริก คำอธิบาย

อนุพุพิกถา อริยสัจ ๔ และ มรรค ๘

ลงบนกลีบบัวหินแกรนิต

วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ (วัดเมือง)

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทนำ

พระพุทธเจ้า หลังจากเสด็จปรินิพพานไปแล้ว พระธรรมนั้นถือเป็นตัวแทนของพระองค์ พระธรรมที่พระองค์ค้นพบคือ อริยสัจ ๔ ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติตาม เข้าถึงความสุขสูงสุดคือพระนิพพาน ในสมัยพุทธกาล พระองค์ทรงสอน “อนุพุทฺธิกถา” ก่อน เพื่อยกจิตให้พร้อมรับอริยสัจ ๔ จึงทำให้ผู้คนยุคนั้นเข้าใจในหลักธรรมอริยสัจ ๔ ได้โดยง่าย และเป็นธรรมที่ใช้สอนกับฆราวาส อนุพุทฺธิกถานั้น ประกอบด้วย พระธรรมที่ว่าด้วย ทาน ศีล สวรรค์ โทษของกามและ วิธีละออกจากกาม ซึ่งหมายถึง ทาน ศีล ภาวนา ที่มีการเกี่ยวเนื่องกันเป็นลำดับ การที่เราจะเข้าใจอนุพุทฺธิกถาและอริยสัจ ๔ ได้ถูกต้องนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อเข้าใจแล้ว จะเป็นคนคิดชอบ ไม่ยอมทำชั่ว มีทาน มีศีล มีภาวนาที่ถูกต้อง ทำให้สังคมโดยรวมเกิดความสงบสุขร่มเย็น

อรหันต์ ลานโพธิ์ จึงเป็นแนวคิดที่จะนำพระธรรมที่สำคัญนี้จารึกลงในประติมากรรมกลีบบัวรอบลานโพธิ์ เพื่อให้เกิดจุดสนใจ ที่จะนำไปสู่การศึกษาพระธรรมในแผ่นจารึกรอบลานโพธิ์ พระธรรมที่จารึกนี้เป็นธรรมที่สูงสุดของพระพุทธเจ้า เป็นการให้ความรู้สูงสุด ที่จะนำไปสู่ความสุขสูงสุด คือ พระนิพพาน และธรรมทานนั้น ถือเป็นทานที่สูงสุด การจัดสร้างครั้งนี้ จึงเป็นมหากุศลที่ต้องการให้คนทุกคนมีโอกาสได้บริจาคสร้างธรรมทานนี้ คนจะเลืกละน้อยก็ยินดี เพื่อจะได้เป็นบุญติดตัวไป และเพื่อเป็นมงคลกับทุกคน ที่จะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในโลกนี้สืบไป

นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง

(ภาพถ่าย ณ ดันพระศรีมหาโพธิ์ ตำบลพุทธคยา ประเทศอินเดีย)

ความเป็นมา

ในเช้ามีดของวันพุธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ชมพูทวีป ได้ปรากฏความอัศจรรย์ขึ้นในโลกธาตุคือ บังเกิดการตรัสรู้แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมณโคดม จากวันนั้นถึงวันนี้กาลได้ล่วงผ่านมา ๒๖๐๐ ปี ชาวพุทธทั่วโลกจึงได้ร่วมกันเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่และประเทศไทยในฐานะเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ ได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในปีพุทธชยันตี พุทธศักราช ๒๕๕๕ เพื่อร่วมกันเฉลิมฉลองในโอกาสมหามงคลอันสำคัญยิ่งนี้

เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ ได้ัญเชิญหน่อต้นพระศรีมหาโพธิ์จากพุทธคยา ประเทศอินเดีย มาปลูกไว้ ณ วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ (วัดเมือง) อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสบูชาสักการะ และน้อมรำลึกถึงการตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และถือเป็นจุดเริ่มต้น ทำให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วน การดำเนินการในระยะยาวจึงเกิดขึ้น เพื่อสร้างลานโพธิ์หินแกรนิต ฐานประดับด้วยกลีบดอกบัวหินแกรนิต ซึ่งมี ๒๐ กลีบ แต่ละกลีบจารึกคำอธิบายพระธรรมสำคัญ เช่น อนุพุทฺธิกถา อริยสัจ ๔ และมรรค ๘ โดยเฉพาะอนุพุทฺธิกถา ซึ่งเป็นพระธรรมที่ยกจิตของผู้ฟังให้พร้อมที่จะรับและเข้าใจในอริยสัจ ๔ และมรรค ๘ ต่อไป

โครงการ “อรหันต์ ลานโพธิ์” จึงเกิดขึ้นจากการริเริ่มของ นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง ที่ตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการปฏิบัติบูชา เพื่อรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนาตามพระพุทธประสงค์ไว้มิให้เสื่อมคลาย จึงได้ไปกราบอาราธนาขอคำปรึกษากับหลวงปู่ทอง สิริมงคลโล วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งท่านได้กล่าวว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากและเป็นมหากุศล จึงได้รับเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ให้

อนุพุทฺธิกถา

อนุพุทฺธิกถา แปลว่า กถาที่พรรณนาหัวข้อธรรมไปตามลำดับ อนุพุทฺธิกถาเป็นหลักธรรมที่แสดงไปตามลำดับ ตั้งแต่เบื้องต้น (ทาน) จนถึงการออกบวช (ละออกจากกาม) เพื่อยกระดับจิตของผู้ฟังให้สูงขึ้น ไปตามลำดับเพื่อพร้อมรับอริยสัจ ๔ เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่คฤหัสถ์ไม่มุ่งแสดงแก่พระภิกษุ เพราะถ้าผู้ใดเป็นคฤหัสถ์มาฟังธรรมของพระพุทธเจ้า พระองค์จะแสดงอนุพุทฺธิกถา และจบลงด้วยอริยสัจ ๔ จึงได้มีผู้บรรลุธรรมเป็นอันมากในสมัยพุทธกาล

อนุพุทฺธิกถา คือ ธรรมที่แสดงไปตามลำดับ ๕ ประการ คือ

๑. ทานกถา	พรรณนาการให้ทาน
๒. สิลกถา	พรรณนาการรักษาศีล
๓. ลักคกถา	พรรณนาสวรรค์
๔. กามาทินวกถา	พรรณนาโทษของกาม
๕. เนกขัมมานิสังสกถา	พรรณนาการละออกจากกาม และอานิสงส์ของการออกบวช

เป็นการฟอกจิตของผู้ฟังเพื่อยกระดับจิตสู่การบรรลุธรรม ตั้งแต่เริ่มให้ทาน เมื่อให้ทานแล้วก็จะทำให้ใจละออกจากทรัพย์ ไม่ยึดติดจนอยากละออกจากการกระทำชั่วทั้งปวง คือการถือศีล เมื่อให้ทานรักษาศีลแล้วก็เป็นเหตุให้บุคคลนั้นไปบังเกิดในสวรรค์ แต่ถึงแม้จะอยู่ในสวรรค์ก็ยังมีทุกข์เพราะต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกเพราะยังติดในกาม ซึ่งเป็นโทษของกาม พระองค์จึงแสดงการละออกจากกามและอานิสงส์ของการออกบวช ทรงจบลงด้วยอริยสัจ ๔ ทำให้ผู้ฟังบรรลุมรรคผลในที่สุด